

Opinion:

RAPPORT NOVEMBER 2019

DE UNGES BRUK AV BIBLIOTEK I BUSKERUD

INNHOOLD

1	INNLEDNING	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Karakteristika	3
2	BRUK AV BIBLIOTEKET	5
2.1	Besøk på biblioteket	5
2.2	Deltagelse på arrangement	7
3	BESØKSGRUNNER	8
4	BARRIERER MOT BESØK	10
5	OPPFATNINGER OM BIBLIOTEKET	12
6	OPPSUMMERING	14
7	VEDLEGG	15
	• Åpne svar	15
	• Spørreskjema	19

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Buskerud fylkesbibliotek har i oktober 2019 gjennomført en spørreundersøkelse blant ungdom og unge i Buskerud som kartlegger bruk, erfaringer og holdninger til biblioteket.

Buskerud fylkesbibliotek har stått for utformingen av spørsmålene som dels bygger på en tilsvarende undersøkelse gjennomført av Nasjonalbiblioteket i november 2018. Spørsmålene favner blant annet hvor ofte de unge bruke biblioteket, hva de bruker/gjør på biblioteket, grunner til at de ikke bruker biblioteket (oftere), samt oppfatninger om bibliotekets tilbud og service.

Undersøkelsen er gjennomført blant 1000 personer i alderen fra 15 til 30 år i Buskerud. Selve datainnsamlingen er gjennomført på telefon (CATI) av Norstat i perioden 7.-16. oktober. Dataene er vektet på kjønn, alder og geografi (regioner i Buskerud).

Feilmarginene ved 1000 respondenter eller intervjuer (n=1000) ligger mellom $\pm 1,4$ og $\pm 3,1$ prosentpoeng, avhengig av prosentresultatets størrelse.

Opinion AS har på oppdrag fra Buskerud fylkesbibliotek bistått på å analysere og rapportere resultatene, som presenteres i denne rapporten. Ansvarlig konsulent i Opinion AS er seniorrådgiver og partner Nora Clausen.

1.2 Karakteristika

Nedenfor gis en beskrivelse av kjennetegn ved respondentene i undersøkelsen.

Kjønn

	Antall (n)	Andel
Mann	520	52 %
Kvinne	480	48 %
Totalt	1000	100 %

Alder

	Antall (n)	Andel
15–19 år	318	32 %
20–24 år	299	30 %
25–30 år	383	38 %
Total	1000	100 %

Geografi

	Antall (n)	Andel
Drammensregionen	615	61 %
Numedal	122	12 %
Ringerike	193	19 %
Hallingdal	70	7 %
Totalt	1000	100 %

RESULTATER

DE UNGES BRUK AV BIBLIOTEK I BUSKERUD

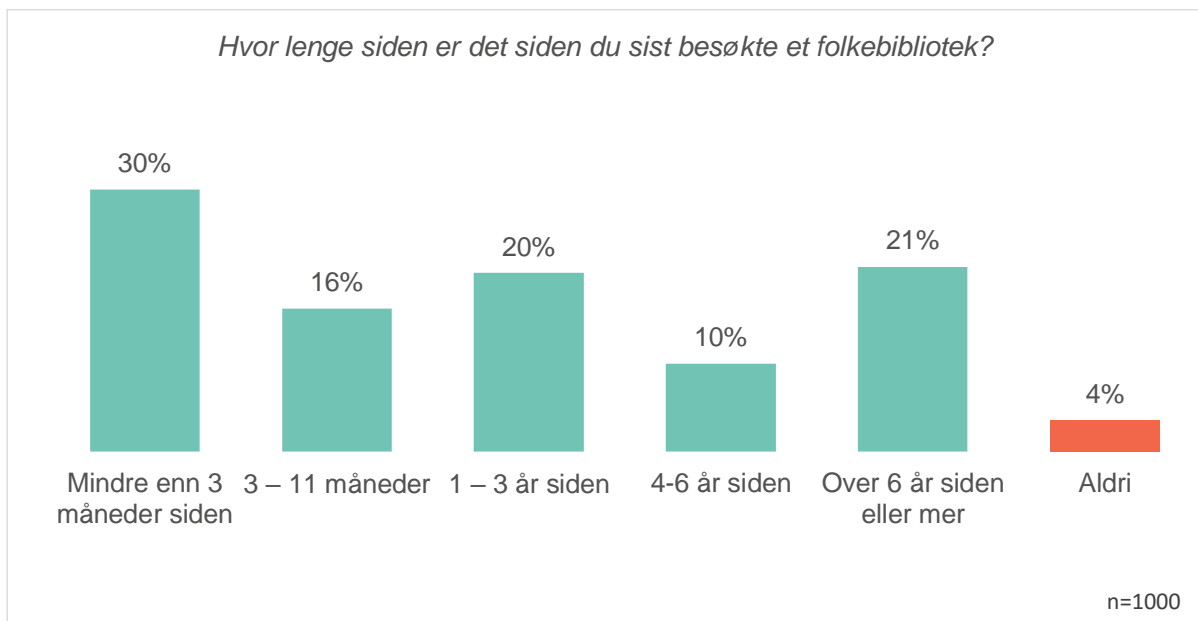

2 BRUK AV BIBLIOTEKET

2.1 Besøk på biblioteket

I løpet av det siste året har nesten halvparten av de unge mellom 15 og 30 år i Buskerud besøkt et folkebibliotek (46 prosent). Tre av ti har vært på bibliotek i løpet av de tre siste tre månedene (30 %).

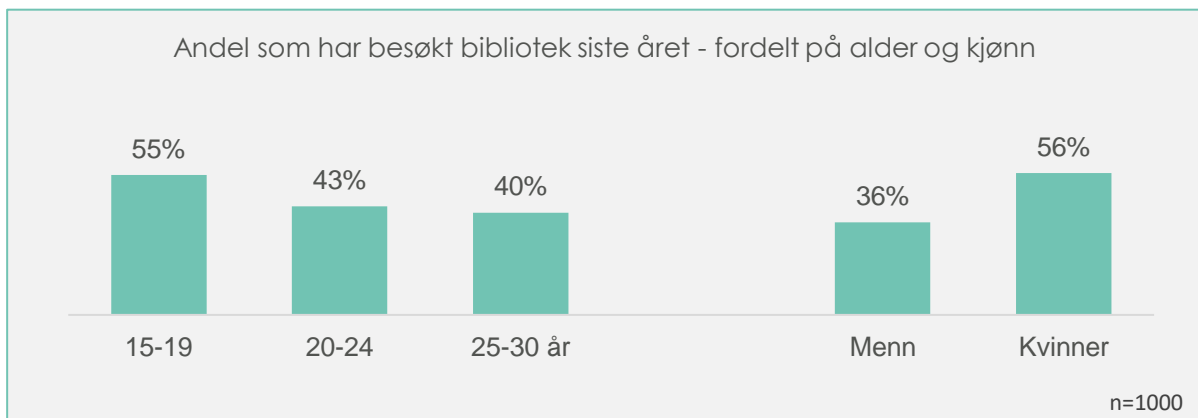
Totalt har to av tre har vært på et folkebibliotek i løpet av de tre siste årene (66 prosent), og tre av fire i løpet av de seks siste årene (76 prosent). 4 prosent har aldri vært på et folkebibliotek.

De yngste samt kvinnene dominerer

Det er de yngste under 20 år, samt kvinnene som i størst grad oppgir at de har brukt biblioteket.

Andelen som har besøkt et folkebibliotek siste året faller med alderen fra 55 prosent blant de mellom 15 og 19 år, til 43 prosent blant de mellom 20 og 24 år, og til 40 prosent blant de mellom 25 og 30 år.

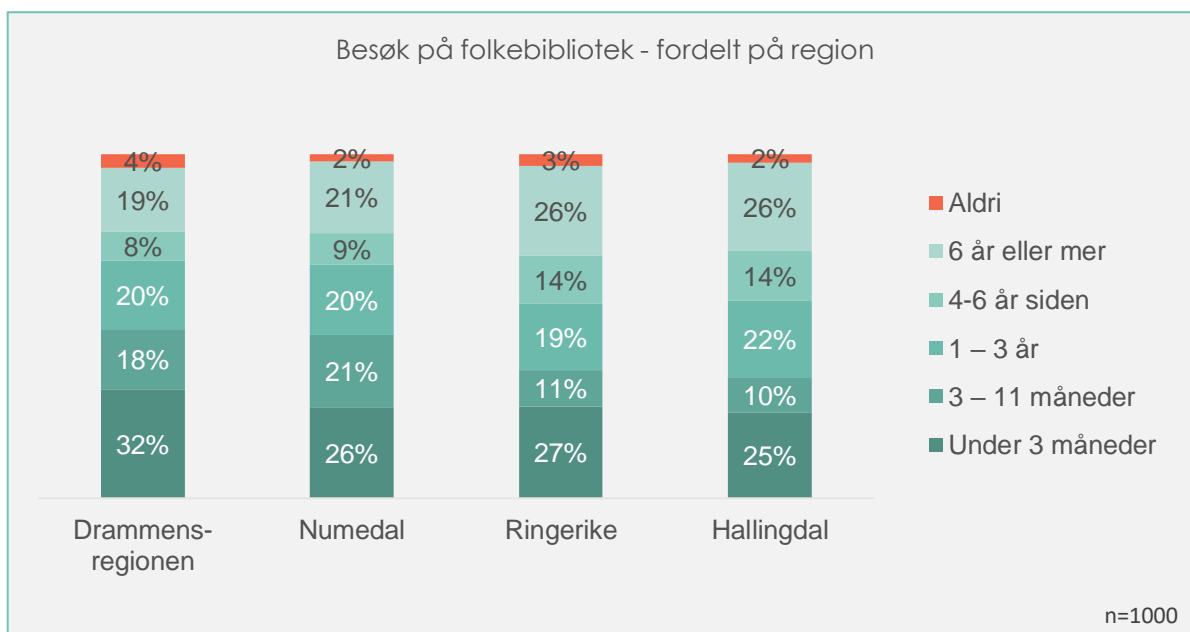

56 prosent av kvinnene, mot 36 prosent av mennene i alderen 15-30 år i Buskerud har besøkt et folkebibliotek siste året.

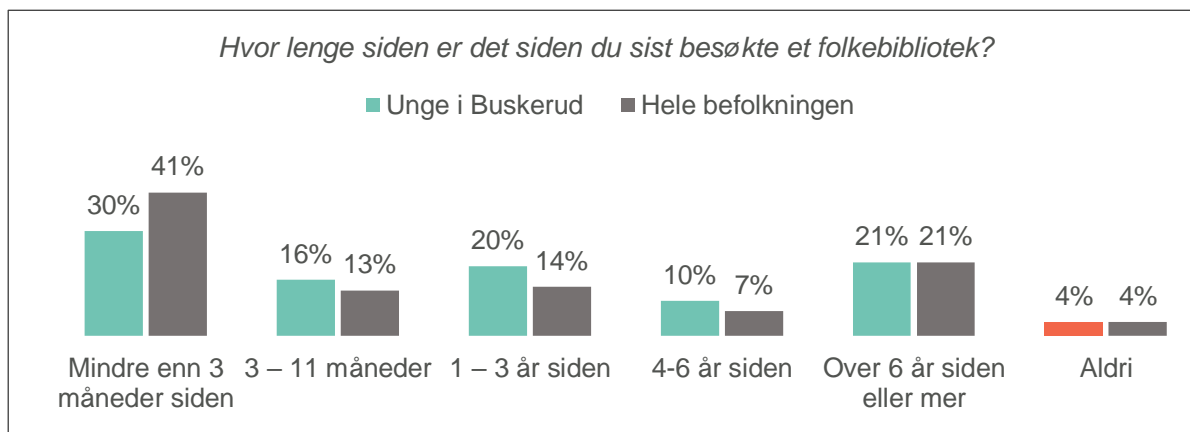
Kjønnsforskjellen er enda større dersom vi kun ser på den yngste aldersgruppen, fra 15 til 20 år. I dette alderssegmentet har 68 prosent av kvinnene mot 43 prosent av mennene besøkt et folkebibliotek det siste året.

Flest brukere i Drammensregionen

Geografisk sett er besøksandelen høyest blant de som bor i Drammensregionen og lavest i Hallingdal, men det er ikke store forskjeller knyttet til bosted/region.

I Nasjonalbibliotekets undersøkelse fra november 2018, hvor samme spørsmål er stilt i hele befolkningen, oppgir 41 prosent å ha vært på bibliotek de tre siste månedene, som er 10 prosentpoeng mer enn hva de unge i Buskerud oppgir. Det er imidlertid omtrent samme andel av unge i Buskerud – som av befolkningen totalt – som oppgir å ha vært på bibliotek innen de tre siste årene (hvh. 66 % versus 68 %), samt like store andeler som aldri har vært på bibliotek (4 prosent).

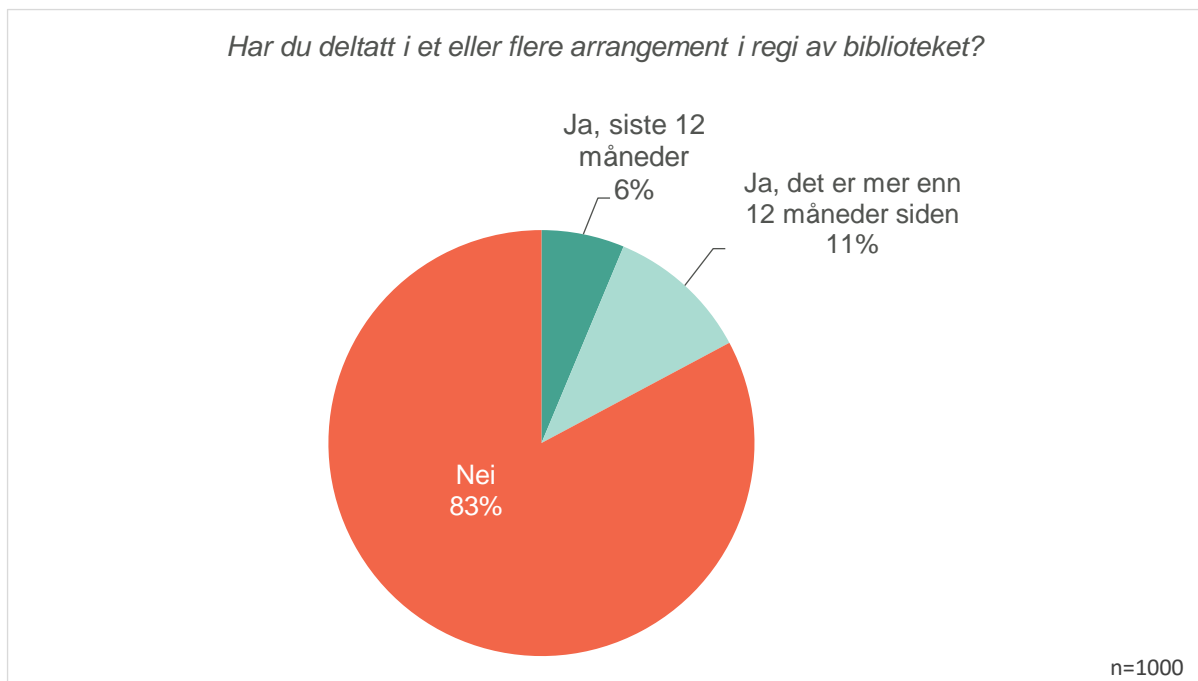

2.2 Deltagelse på arrangement

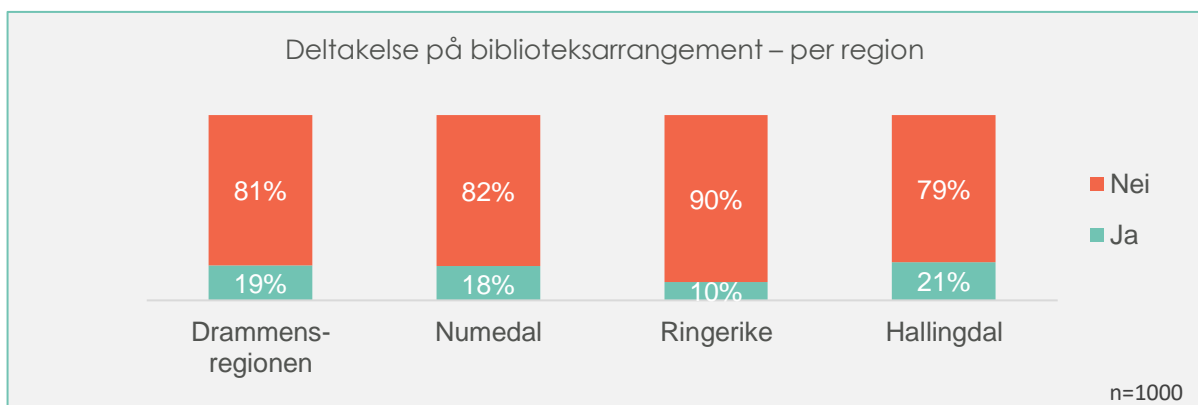
Totalt 17 prosent av innbyggerne i alderen 15-30 år i Buskerud har vært på et eller flere arrangement i regi av biblioteket. Av disse har 6 prosent deltatt på arrangement de siste 12 månedene, mens de resterende 11 prosentene var på arrangement for mer enn 12 måneder siden.

Over 8 av 10 har følgelig ikke vært på noe arrangement i bibliotekregi.

I Nasjonalbibliotekets landsrepresentative undersøkelse i november 2019 oppgir til sammenligning 1 av 3 innbyggere å ha deltatt på arrangement i regi av biblioteket. Videre oppgir der 4 prosent av de under 20 år, og 14 prosent av 20-åringene å ha vært på bibliotekarrangement.

Det er kun små forskjeller knyttet til kjønn eller alder når det gjelder unges deltakelse på bibliotekets arrangementer i Buskerud. Når det gjelder geografi, oppgir de unge i Ringerike i mindre grad å ha vært på bibliotekarrangement enn de andre regionene. Kun 1 av 10 unge i Ringerike oppgir å ha vært på arrangement på biblioteket noen gang, mot 2 av 10 i alle de andre regionene.

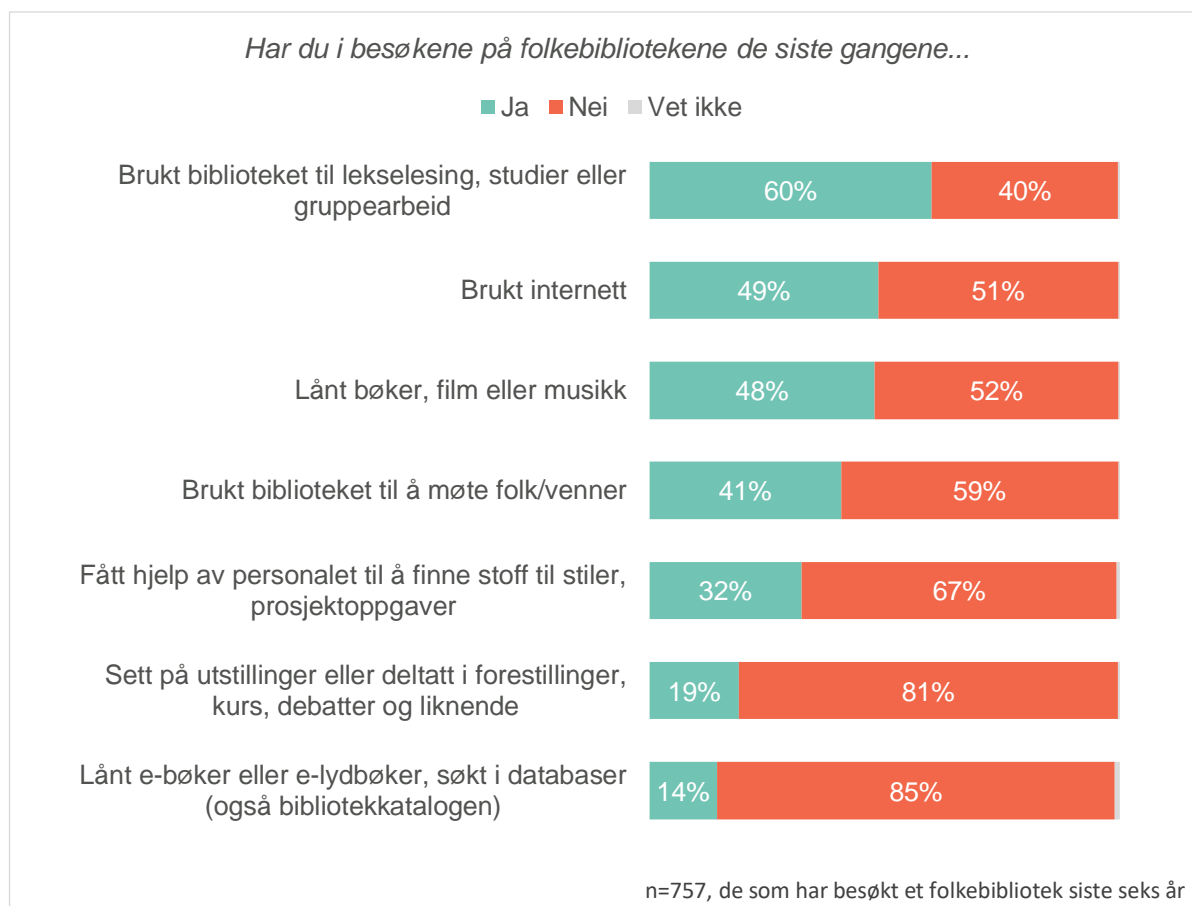

3 BESØKSGRUNNER

De som oppgir å ha besøkt et folkebibliotek i løpet av de siste seks årene har også fått et spørsmål om hva de gjorde på biblioteket.

Som figuren nedenfor viser, oppgir flest at de brukte biblioteket til å gjøre skolearbeid eller studier (60 prosent). Derneft følger bruk av internett samt lån av bøker, film eller musikk, som fem av ti oppgir å ha benyttet seg av. Fire av ti har brukt biblioteket til å møte folk/venner. Tre av ti har fått hjelp av personalet til å finne stoff til skolearbeid/studier, mens to av ti har vært på forestilling, kurs, debatt eller lignende. Færrest oppgir å ha lånt e-bøker eller søkt i databaser (14 prosent.).

Lekser aller viktigst for de yngste

De yngste mellom 15 og 20 år bruker biblioteket mest til lekser/studier (64 %). Derneft følger bruk av internett (53 %) og sosial møteplass (47 %). 45 prosent av denne aldersgruppen har lånt bøker, film eller musikk, som er lavest av alle aldersgruppene. 37 prosent fått hjelp av ansatte til å finne stoff til skolearbeid. 24 prosent har vært på utstillinger, debatter eller lignende, som er mest av alle aldersgruppene.

De eldste, fra 25 til 30 år, bruker biblioteket i størst grad til å låne bøker, film eller musikk (51 %), samt til å gjøre skole-/studiearbeid (50 %). Denne gruppen har i minst grad vært på vært på utstillinger, debatter og lignende (15 %).

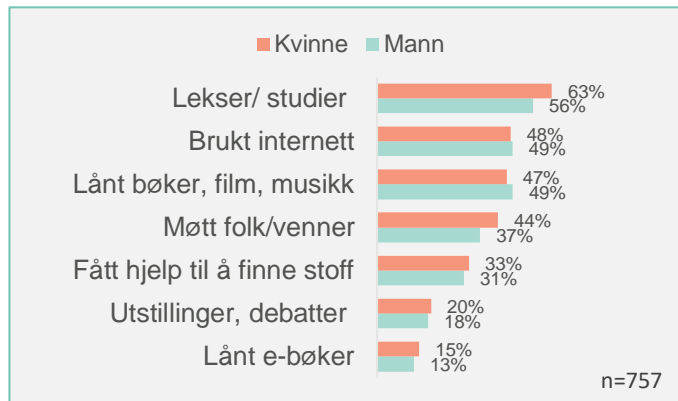

Det er i stor grad de samme grunnene som gjelder for unge kvinner og menn når de besøker biblioteket.

Som figuren til høyre viser er skolearbeid/studier den viktigste grunnen for både kvinner og menn, fulgt av lån av bøker og bruk av internett.

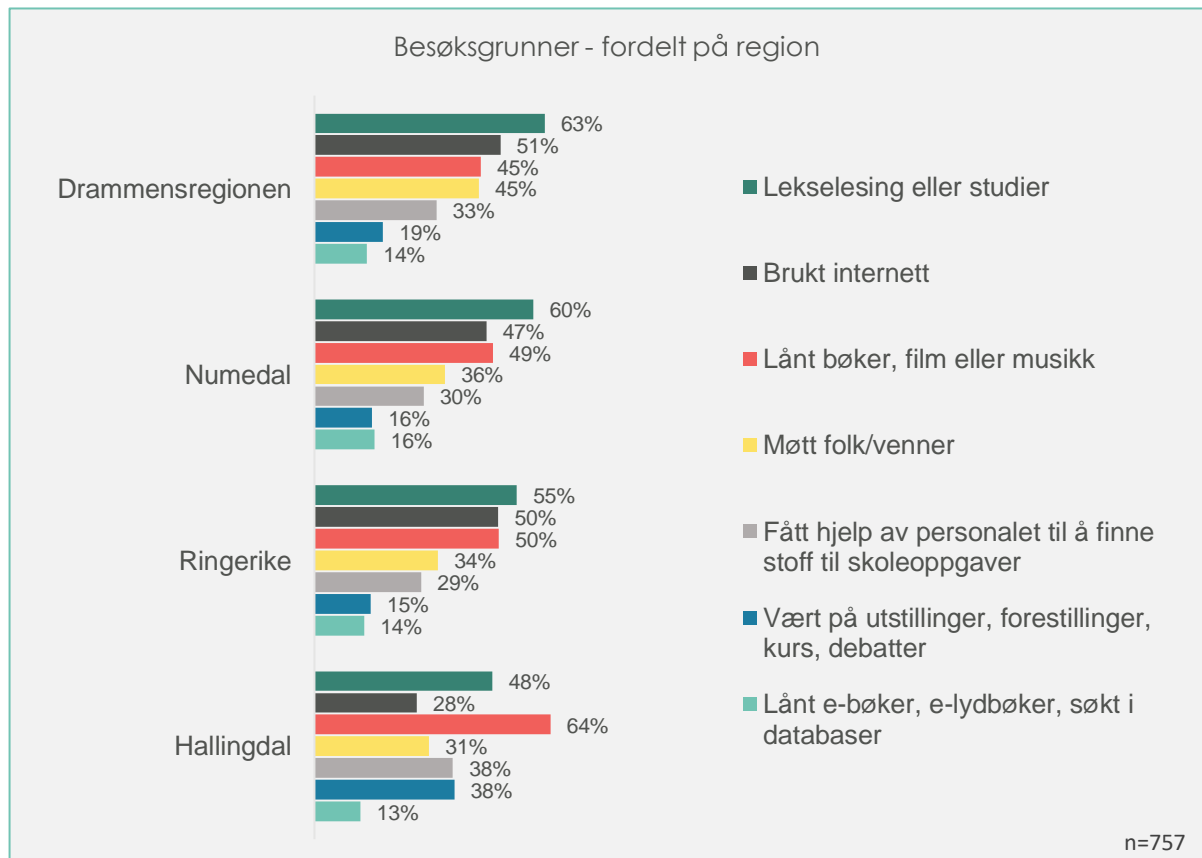
Videre er utstillinger, debatter og lignende, samt lån av e-bøker, den minst vanlige besøksgrunnen uansett kjønn.

Noen regionale forskjeller

Figuren nedenfor viser hvilke besøksgrunner som oppgis i hele aldersgruppen fra 15-30 år i de ulike regionene i Buskerud.

I Hallingdal er det klart flest som har lånt bøker, film eller musikk de siste gangene de var på bibliotek (64%), både i forhold til øvrige besøksgrunner og de andre regionene. Det er også klart flere i Hallingdal som har vært på utstilling, debatt eller lignende, enn i de andre regionene. Samtidig er det klart færre som oppgir å ha brukt biblioteket til lekselesing eller internett i Hallingdal, sammenlignet med alle de andre regionene. Lekselesing og studier er derimot vanligst blant de som bor i Drammensregionen. Det er også en klart større andel i Drammensregionen som bruker biblioteket som en sosial møteplass, for å møte andre folk og venner (45 prosent).

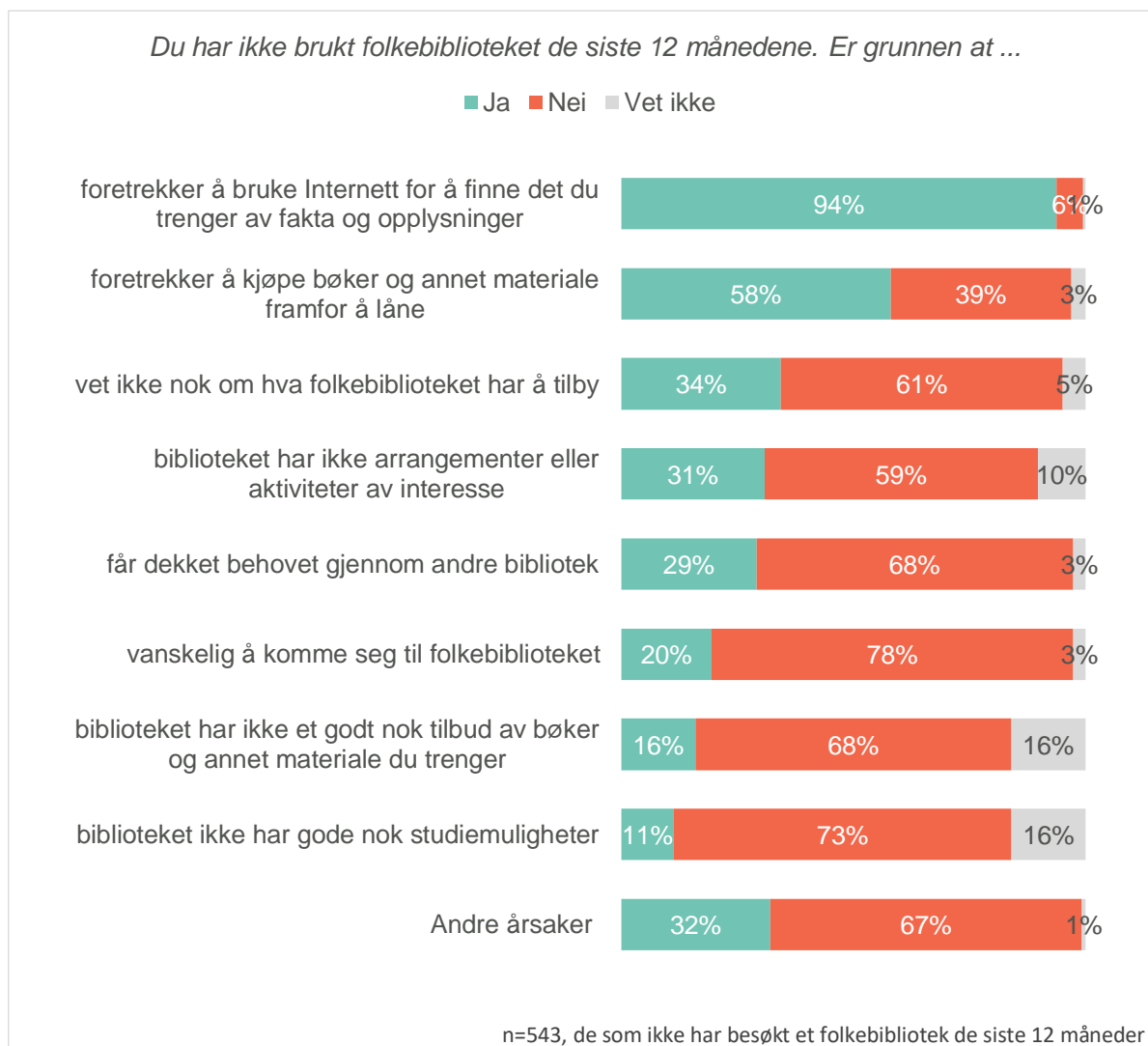
4 BARRIERER MOT BESØK

Den klart viktigste grunnen de unge oppgir for ikke å ha brukt biblioteket det siste året er at de foretrekker å finne fakta og opplysninger på internett selv (94 %). Videre oppgir over halvparten at de foretrekker å kjøpe bøker, fremfor å låne (58 %). Dette er også de dominerende grunnene til ikke å ha brukt biblioteket i Nasjonalbibliotekets undersøkelse i hele befolkningen i 2018.

Rundt tre av ti sier henholdsvis at de ikke vet nok om hva biblioteket tilbyr (34 %), at biblioteket ikke har arrangementer eller aktiviteter som interesserer dem (31 %) eller at de får dekket behovet gjennom andre bibliotek (29 %).

Forholdsvis få oppgir at biblioteket ikke har godt nok tilbud av bøker (16 %) eller gode nok studiemuligheter (11 %) som grunn for ikke å ha besøkt biblioteket siste året.

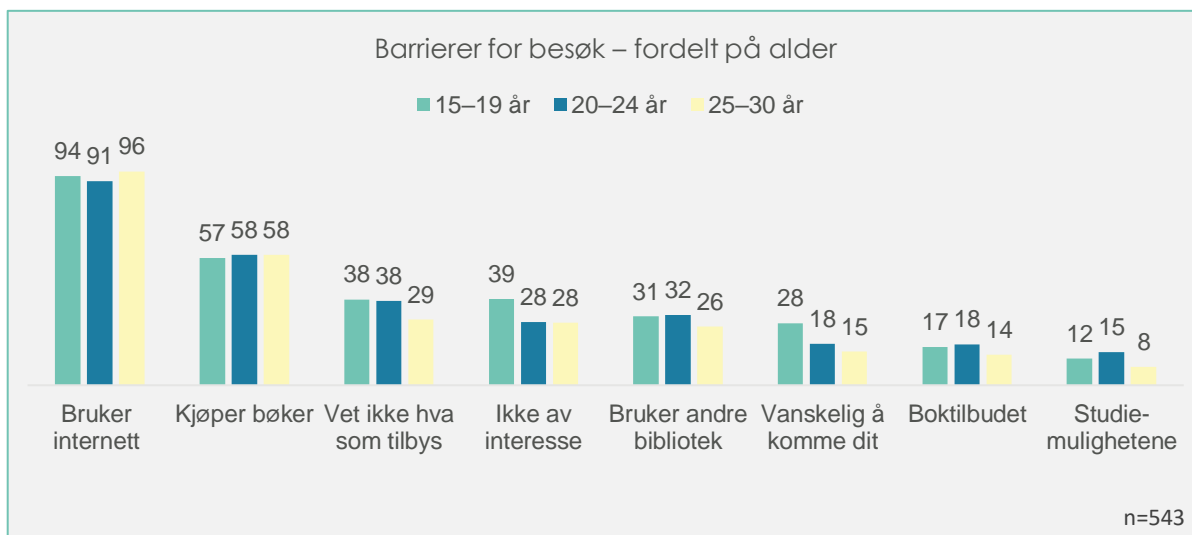
32 prosent peker på andre årsaker, hvor særlig mangel på tid og/eller behov trekkes frem.

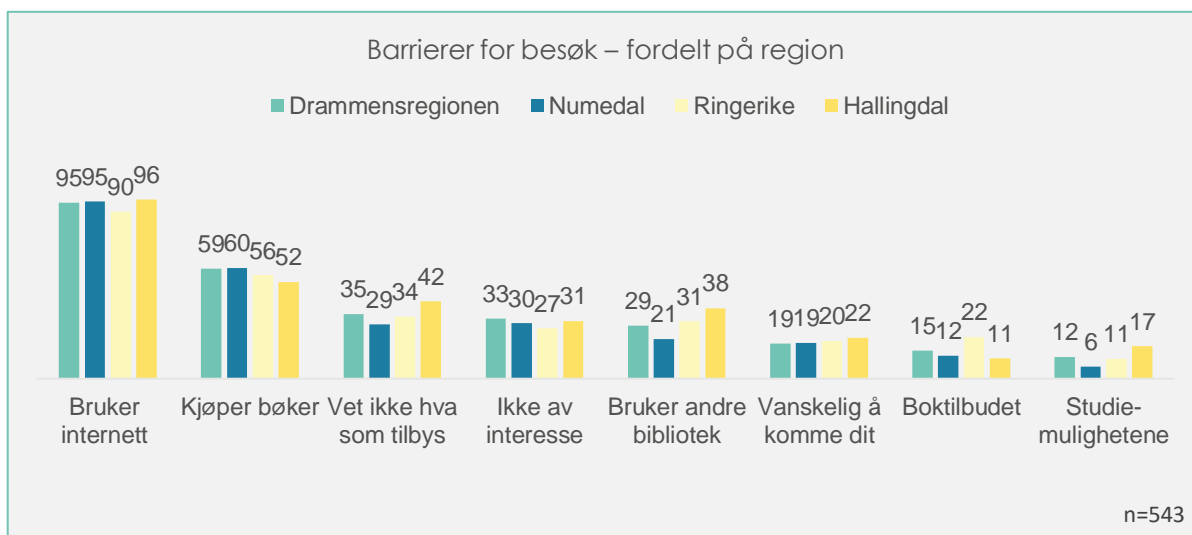

Kvinner og menn rangerer i all hovedsak barrierene likt, men kvinner fremhever i noe større grad mangel på kjennskap til hva biblioteket tilbyr (43 vs. 29 %), at det er vanskelig å komme seg til biblioteket (27 vs. 15 %), samt at de får dekket behovet gjennom andre bibliotek (36 vs. 25 %).

Som figuren nedenfor viser, er også de ulike aldersgruppene samstemte i vurderingen av hvorfor de ikke har besøkt biblioteket siste året.

Det samme gjelder de ulike regionene, hvor de unge i all hovedsak rangerer de ulike hindringene for bibliotekbesøk likt. I Hallingdal trekker de unge imidlertid frem at det ikke er gode nok studiemuligheter i signifikant større grad enn i de andre regionene.

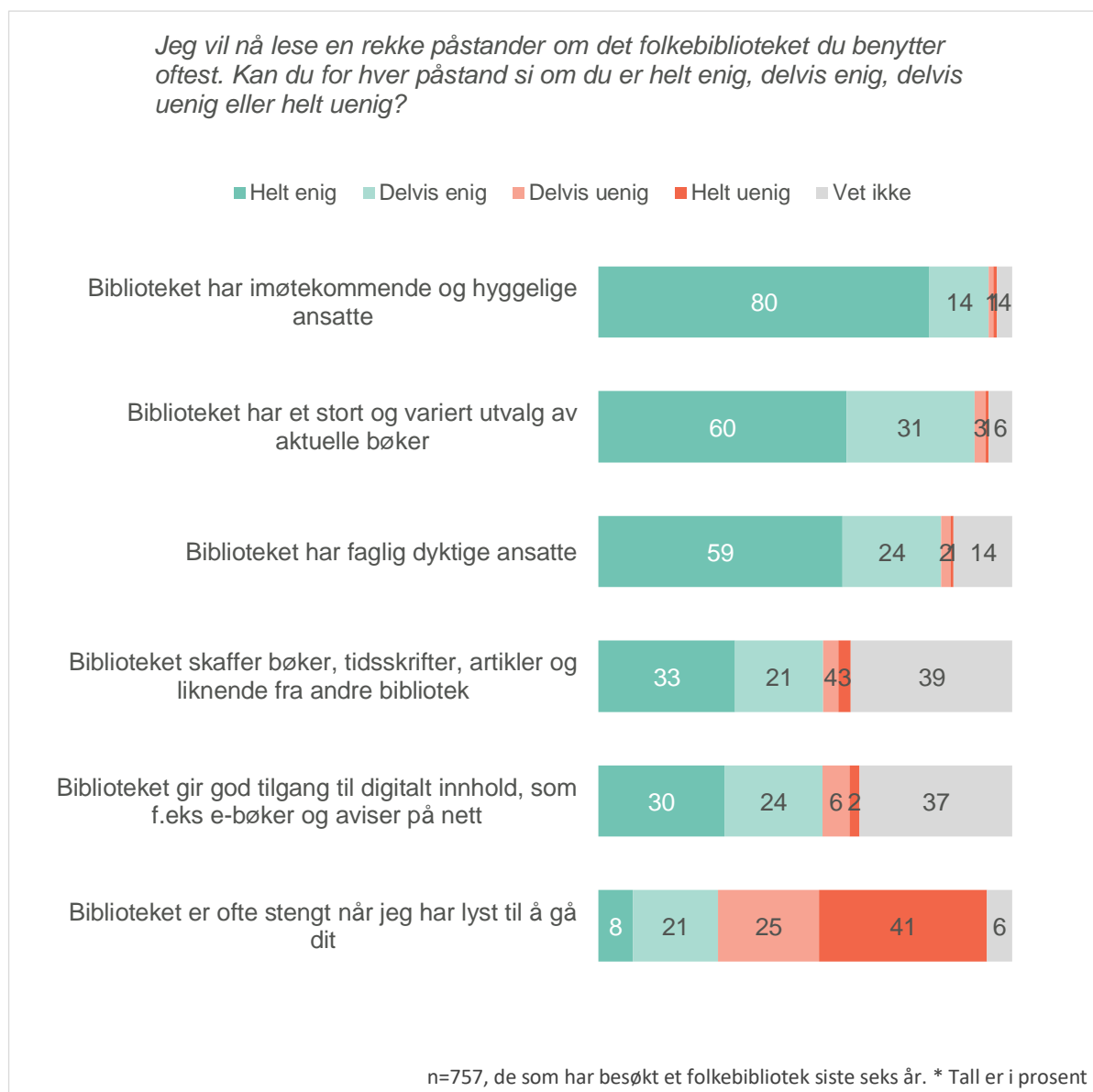

5 OPPFATNINGER OM BIBLIOTEKET

Biblioteket får i overveiende grad positive tilbakemeldinger fra de unge brukerne. Omtrent alle er enige i at biblioteket har imøtekommende og hyggelige ansatte (94 prosent). Kun 2 prosent er helt eller delvis uenig i dette. Nesten like mange mener at biblioteket har et stort og variert utvalg av aktuelle bøker (91 prosent) samt at biblioteket har faglig dyktig ansatte (83 prosent).

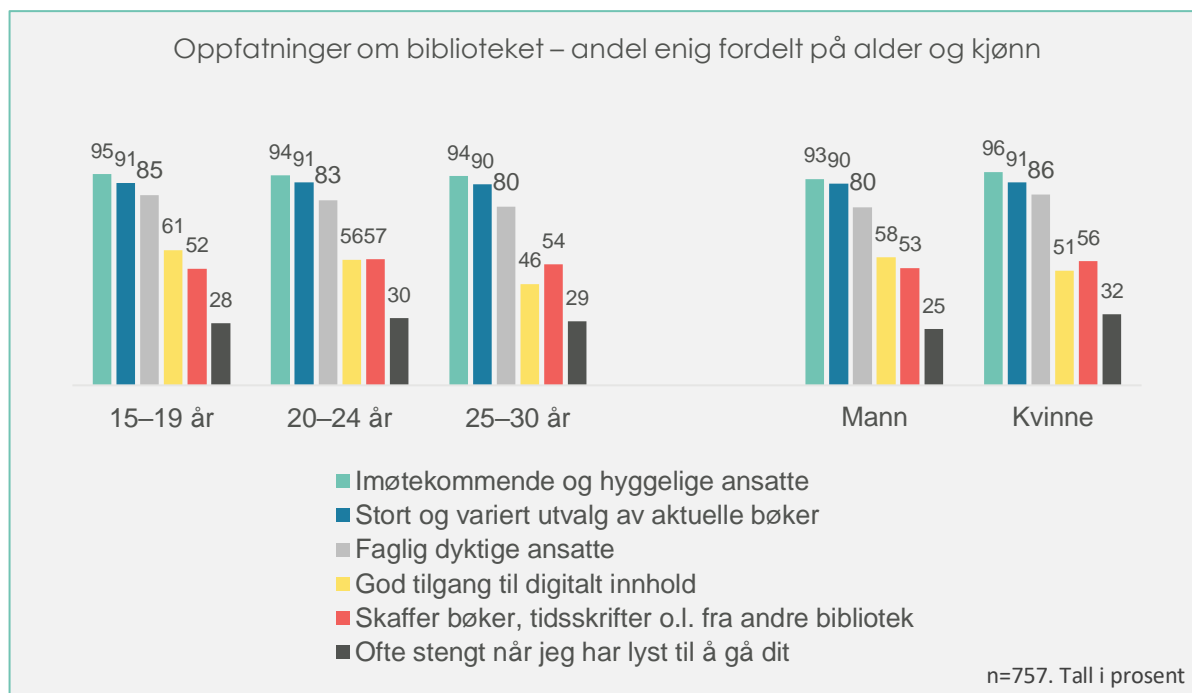
Flertallet er også uenig i at biblioteket ofte er stengt når de har lyst til å gå dit (65 prosent).

Det er størst usikkerhet knyttet til om biblioteket skaffer bøker og artikler og lignende fra andre bibliotek. Fire av ti svarer vet ikke på dette, mens 54 prosent er enig og 7 prosent er uenig. Det samme gjelder i stor grad spørsmålet om hvorvidt biblioteket gir god tilgang til digitalt innhold, som e-bøker og nettaviser. 37 prosent svarer vet ikke, mens 54 prosent er enig og 9 prosent uenig.

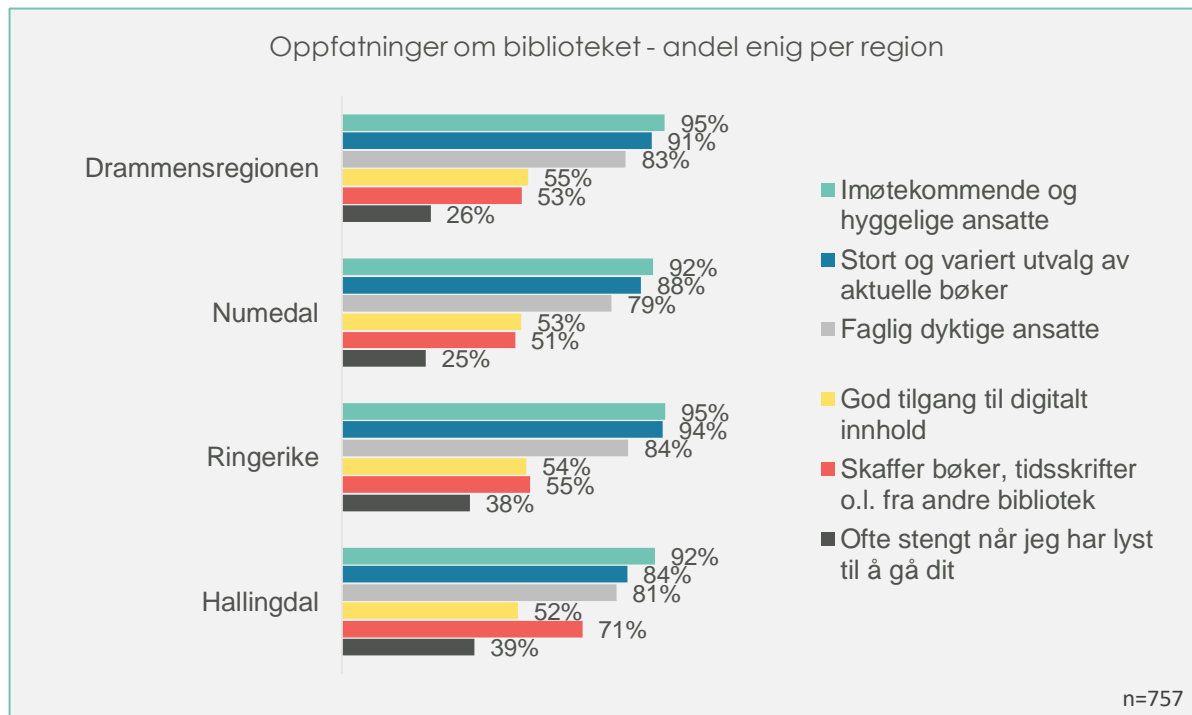

De unge brukerne er svært samstemte i tilbakemeldingene, og som figuren nedenfor viser, er det kun noen små forskjeller knyttet til alder og kjønn.

De unge i Hallingdal oppgir i litt større grad enn andre regioner at biblioteket skaffer bøker fra andre bibliotek. I Hallingdal samt i Ringerike opplever de også i noe større grad at biblioteket er stengt når de vil bruke det. Ellers er det heller ingen store regionale forskjeller i vurderingen av biblioteket.

6 OPPSUMMERING

- Totalt tre av fire unge mellom 15 og 30 år i Buskerud oppgir at de har besøkt et folkebibliotek i løpet av de seks siste årene (76 %). I løpet av det siste året har nærmere halvparten (46 %) vært på et folkebibliotek, hvorav 30 % har vært der de tre siste månedene.
- Fire prosent av de unge i Buskerud har aldri vært på et folkebibliotek.
- Det er de yngste under 20 år, samt kvinnene, som i størst grad har vært på bibliotek siste året.
- Totalt 17 prosent av de unge i Buskerud oppgir at de har deltatt på et eller flere arrangementer i regi av biblioteket. Av disse har 6 prosent deltatt siste året, mens 11 prosent har deltatt tidligere. Resterende 83 prosent har følgelig ikke deltatt på noe arrangement i bibliotekregi.
- De unge i Buskerud bruker biblioteket mest til lekselesing eller studier (60 %). Dernext følger bruk av internett (49 %) samt lån av bøker, film eller musikk (48 %). Omtrent fire av ti har brukt biblioteket til å møte andre folk eller venner (41 %)
- Den klart viktigste grunnen som oppgis for at de ikke har brukt biblioteket siste året er at foretrekker å finne informasjonen selv på internett (94 %). Videre oppgir seks av ti at de foretrekker å kjøpe bøker, fremfor å låne, mens en av tre sier at de ikke vet nok om hva biblioteket tilbyr.
- Forholdsvis få oppgir at det ikke er godt nok tilbud av bøker (16 %) eller at det ikke er gode nok studiemuligheter (11 %) som grunner for ikke å ha besøkt biblioteket siste året.
- Biblioteket får i overveiende grad positive tilbakemeldinger fra de unge brukerne. Omtrent alle er enige i at biblioteket har imøtekommende og hyggelige ansatte (94 prosent). Nesten like mange mener at biblioteket har et stort og variert utvalg av aktuelle bøker (91 prosent) samt faglig dyktig ansatte (83 prosent).
- Flertallet er også uenig i at biblioteket ofte er stengt når de har lyst til å gå dit (65 prosent).

7 VEDLEGG

- Åpne svar

B3. Hvilke andre årsaker er det til at du ikke har brukt folkebiblioteket de siste 12 månedene?
alt er tilgjengelig på internett
Alt er veldig tilgjengelig på nett, tar4 meg ikke tid til å dra på biblioteket
At hun bare leser på spansk og fransk, ellers bare foretrekker internett. Liker YouTube bedre enn å lese.
Bare gamle dager som jobber i biblioteket som gjør det lite interessant å besøke
Begynt å jobbe
Bestiller helst det jeg vil ha på nett
Bokklubb og leer ikke mye
Bor i Ungarn
bor i utlandet
bor ikke i Buskerud
bortkastet tid
bruke universitetsbibliotek
braker bare internett
Bruker biblioteket på universitetet
Bruker ikke den
braker internett
Bruker internett
Bruker internett i stedet
braker lydbok apper, har ikke behov for bibliotek i samme grad lenger.
Bruker lydbøker på nett
Bruker mest tid på universitet
Bruker skole bibliotek
braker skolebibliotek
braker tiden på andre ting
Bøkene jeg braker er sjelden tilgjengelig på biblioteker
De har ikke bøkene jeg ønsker
det er kjedelig
Det er irrelevant, du kan finne informasjon og bøker på nett, som er en sløsing av offentlige midler
du leser ikke bøker
Er ferdig med å studere, og brukte det kun da jeg studerte
er ikke glad i å lese, og jobber hele tida
Er ikke så flink på norsk, og trenger ikke norske bøker
Er ikke så interessert i å lese
finder alt på nettet
finder ikke bøkene jeg leser i Norge
For mye å gjøre
Fordi jeg ikke har behov
Fordi jeg ikke trenger å dra selv
Fått det jeg trenger på nett
går ikke på skole
Går på skole i Hedmark nå, er langt unna

hadde det vært aktivt på internett og media (med nyheter), hadde det vært bedre å kunne dra dit
Hadde ikke tid
har brukt Storytel som en erstatte
har flyttet
Har gått på videregående og får bøker der, hører mer på lydbok enn å lese bøker
Har i ikke stor interesse for bøker
har ikke behov
har ikke behov
Har ikke behov
har ikke behov for det
Har ikke gode nok bøker.
Har ikke hatt behov
har ikke hatt behov
har ikke hatt behov
har ikke hatt behov eller tid
har ikke hatt behov for å låne bøker, filmer ol
Har ikke hatt behov, kjøper musikk og bøker fremfor å låne det
har ikke hatt bruk for det
Har ikke hatt bruk for det
har ikke hatt bruk for det
har ikke hatt interesse eller grunn
har ikke hatt tid
Har ikke hatt tid
har ikke hatt tid, vært bortreist
har ikke interesse
Har ikke lyst
har ikke så mye lekser å gjøre
har ikke tid
har ikke tid
Har ikke tid
har ikke tid eller behov
Har ikke trengt det
Har ingen svar
Har studert og brukt skolebiblioteket
håpløst utdatert
ikke behov
Ikke behov
Ikke har behov for det. Leser mest pensum
Ikke har hatt tid og bruk for det
Ikke har mulighet til å være der
Ikke hatt behov
Ikke hatt behov
ikke hatt behov
Ikke hatt tid
ikke interessert i bøker
Ikke interessert i å lese ol
ikke interessert i bøker og studerer ikke har ikke behov

ikke interessert
ikke leser bøker
Ikke leser bøker
ikke leser mye
ikke leser så mye bøker
Ikke noe behov for det
Ikke noe spesielt behov.
ikke nok informasjon
Ikke tid
Info jeg trenger er tilgjengelig på nett
ingen interesse av å lese
Ingen interesse for å lese.
ingen interesser av det
Internett, det er det enkleste. Man får som regel det man trenger der.
Jeg bor i utlandet, alle bøker jeg leser kjøper jeg, slik at jeg kan lese dem om igjen
Jeg bruker universitet biblioteket
Jeg har vært i utlandet
Jeg leser ikke noe særlig bøker, og studerer ikke ennå, og bruker mest internett
Jeg leser ikke så mye, bruker hovedsakelig internett, bruker ikke så mye av det biblioteket har å tilby
jobb
Jobb
jobber mye
Jobber mye, opptatt
Kjøper heller bøker
Korte åpningstider
Latskap
Leser ikke mye
leser ikke
leser ikke
Leser ikke
Leser ikke
leser ikke bøker
leser ikke bøker
leser ikke bøker
leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker
Leser ikke bøker annet enn fagbøker som jeg får av jobben
leser ikke bøker bruker internett
Leser ikke bøker generelt
leser ikke bøker og studerer ikke
Leser ikke egentlig
leser ikke mye
Leser ikke mye

Leser ikke mye
Leser ikke mye bøker
Leser ikke så mye
leser ikke så mye bøker
leser ikke så mye, når jeg leser så er ikke temaene jeg interesserer meg for tilgjengelig i biblioteket
Leser nesten ikke bøker
Leser sjeldent bøker
Leser veldig sjeldent
lettere med nettet
lettere å bruke internett
liker ikke bruke brukte bøker
liker ikke å lese
Liker ikke å lese
Liker ikke å lese noe særlig
Liker å kjøpe de selv og kunne lese de hjemme, blant annet ut ifra andres anbefalinger
Lite interesse
lite interessert i bøker
Lite interesse for bøker
mangler ikke noe
mye barn som bråker, ikke lesere
Må booke meg opp hver eneste gang. Mistet kortet mitt.
nettopp begynt å studere og reist og ikke vært i Norge
orker ikke dra til biblioteket
Pleier ikke å lese så mye bøker
reise
ser ikke behov for det
sluttet på skolen
studere
Studerer ikke nå
Tilgang på skolen
tiltak
trenger det ikke, kjøper eller finner det man trenger på internett
Trenger mer faglitteratur, har kanskje ikke undersøkt godt nok selv
Tungvint
Utdatert måte å hente informasjon på
Utdatert, eldre slitte bøker
Veldig mye jobb
vet ikke
vet ikke
Vet ikke
vet ikke hvor det ligger. Jobber mye.
vært bortreist
Vært i utlandet
vært mye syk
åpningstid
Åpningstidene. Interesse og hva de har å tilby
åpningstider

- Spørreskjema

Hei,

Mitt navn er xxxx og jeg ringer fra Norstat. Vi gjør en kort spørreundersøkelse i Buskerud og lurte på om du kunne hjelpe oss med noen spørsmål? Det tar bare 3-4 minutter.

BAKGRUNNSVARIABLER

- Alder
- Kjønn
- Geografi (kommune)

SEKSJON B – Bruk av bibliotek

B1: (alle)

Hvor lenge siden er det siden du sist besøkte et folkebibliotek?

1. Mindre enn 3 måneder siden
2. 3 – 11 måneder
3. 1 – 3 år siden
4. 4-6 år siden
5. Over 6 år siden eller mer
6. Aldri

FILTER: IF B1 = 3,4,5. Single grid. Alternatives: Ja, Nei, Vet ikke (IKKE LES)

B2: Du har ikke brukt folkebiblioteket de siste 12 månedene. Er grunnen at ...

1. du foretrekker å kjøpe bøker og annet materiale framfor å låne? Dette inkluderer e-bøker i nettbutikker, musikk og film fra kommersielle strømmetjenester o.l.
2. du ikke vet nok om hva folkebiblioteket har å tilby?
3. biblioteket ikke har et godt nok tilbud av bøker og annet materiale du trenger?
4. du foretrekker å bruke Internett for å finne det du trenger av fakta og opplysninger?
5. du får dekket ditt behov gjennom andre bibliotek?
6. biblioteket ikke har gode nok studiemuligheter?
7. det er vanskelig for deg å komme deg til folkebiblioteket?
8. biblioteket ikke har arrangementer eller aktiviteter av interesse?
9. Er det andre årsaker til at du ikke har brukt folkebiblioteket de siste 12 månedene?

IF B2 = Ja on statment 9

B3 - åpent

Hvilke andre årsaker er det til at du ikke har brukt folkebiblioteket de siste 12 månedene?

B4: (alle)

Har du deltatt i et eller flere arrangement i regi av biblioteket?

1. Ja, siste 12 måneder
2. Ja, det er mer enn 12 måneder siden
3. Nei

SEKSJON C

C1: IF B1 = 1,2,3,4. Single grid, alternatives Ja, Nei, Vet ikke (IKKE LES)

Har du i besøkene på folkebibliotekene de siste gangene ...

1. Lånt bøker, film eller musikk
2. Lånt e-bøker eller e-lydbøker, søkt i databaser (også bibliotek katalogen)
3. Brukt internett
4. Sett på utstillinger eller deltatt i forestillinger, kurs, debatter og liknende
5. Brukt biblioteket til lekselesing, studier eller gruppearbeid
6. Fått hjelp av personalet til å finne stoff til stiler, prosjektoppgaver
7. Brukt biblioteket til å møte folk/venner?

SEKSJON D – Holdninger til bibliotek (Bibl.2015)

IF B1 = 1,2,3,4

D1- single grid. Skala: Helt enig, Delvis enig, Delvis uenig, Helt uenig, Vet ikke (IKKE LES)

Jeg vil nå lese en rekke påstander om det folkebiblioteket du benytter oftest. Kan du for hver påstand si om du er helt enig, delvis enig, delvis uenig eller helt uenig?

Biblioteket ...

1. ... har et stort og variert utvalg av aktuelle bøker.
2. ...er ofte stengt når jeg har lyst til å gå dit.
3. ... skaffer bøker, tidsskrifter, artikler og liknende fra andre bibliotek.
4. ... har faglig dyktige ansatte
5. ... har imøtekommende og hyggelige ansatte
6. ... gir god tilgang til digitalt innhold, som f.eks. e-bøker og aviser på nett.

